NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Novíce izhajajo v Ljubljani vsak teden dvakrat, namreč v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., scer 3 fl., za pol leta 2 fl. po pošti, scer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI. V saboto 7. maja 1853. *List 37.*

Rodovitnost zemlje povzdigniti po drênaži.

(Dalje.)

Orodje rezati drênažne grabne.

Povedali smo že, da po stari šegi napravljeni podzemeljski grabni so se radi vdirali, in ker je njih naprava tudi draga bila, je strašilo to posebno posestnike velicih zemljiš tako, da so jih opustili.

Če je treba bilo nekdaj vsak graben tako širok narediti, da je zamogel kopač v njem stati, se delajo sedaj grabni 4 do 7 čevljev globoki, pa tako ozki, da so zgorej k večem dvanajst, na dnu pa le troje pavcov široki, to je, ravno toliko široki, da le cevi v njih dosto prostora imajo, ktere se od zgor doli pokladajo, brez da bi treba bilo delavcu v graben stopiti.

Take ozke grabne rezati pa je le mogoče s posebnim orodjem, ktero so bistroumne glave znajdle in skušnje popolnoma poterdile. Je pa to orodje tole: *)

Štiri lopate, s kterimi se grabni režejo:

Pod. 1. Pod. 2. Pod. 3. Pod. 4.

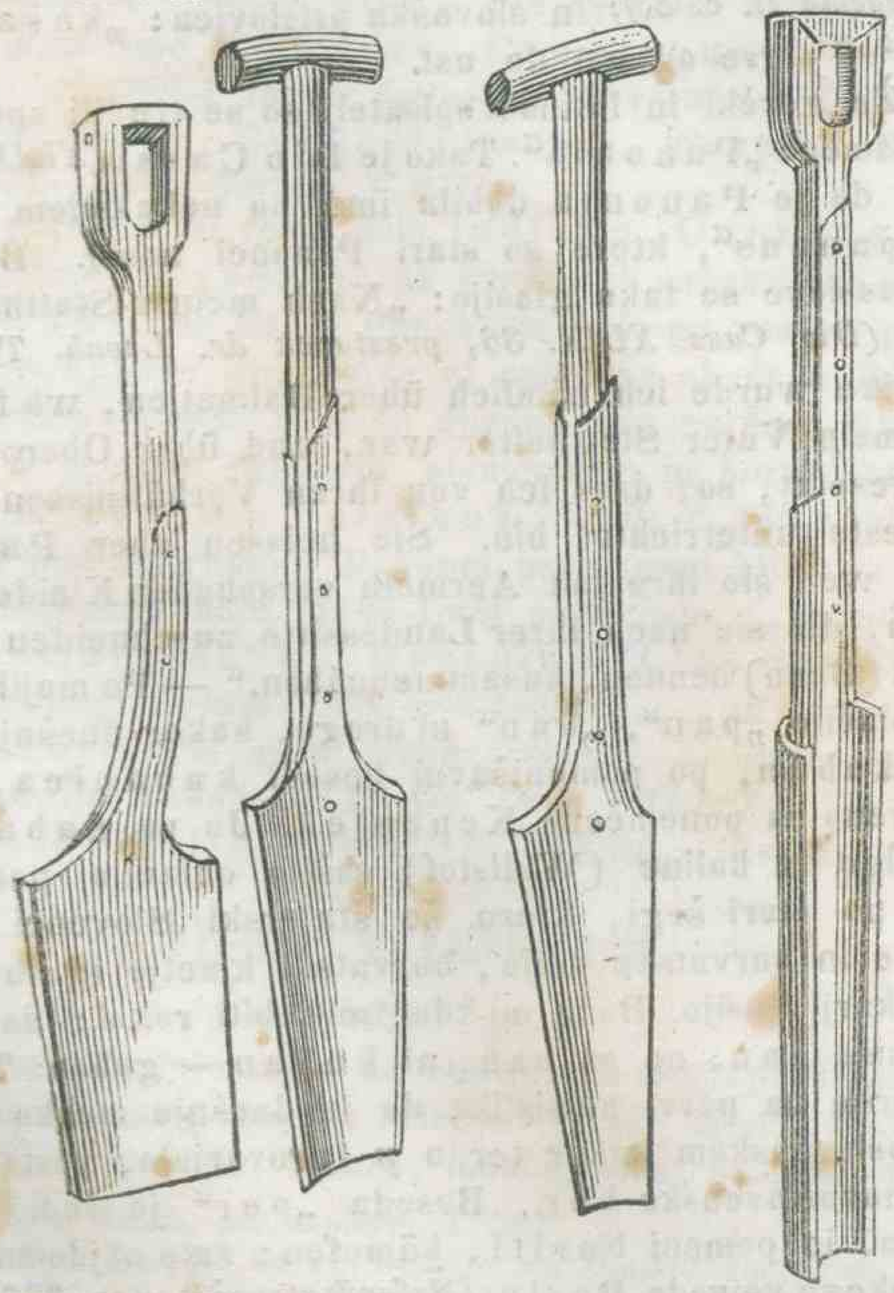

Podoba 1. nam kaže široko lopato, s ktero se začnè nar poveršnji in nar širji del grabna rezati. Lopata sama je navadno 14 pavcov dolga in 9 pavcov široka; zato je tudi pervi izrezek zemlje 14 pavcov globok in 9 širok.

Ko je pervo delo storjeno, pride druga lopata na versto, ki se ožji lopata (Stechschaufel) imenuje in na 2. podobi vidi; je zgorej 8, spod 4 do 6 pavcov široka in 14 do 16 pavcov dolga.

Ko je drugo delo storjeno, pride še ožji lopata na versto, ktero podoba 3. kaže; ta je zgor 5 do 6 pavcov, spod 3 do 4 pavce široka in 18 do 20 pavcov dolga, tako, da graben postane ž njo že 3 čevlje in 4 do 8 pavcov globok. S to lopato mora delavec nar bolj ročno v caker hoditi, ker ni dosto, da bi ž njo le zmiraj navzdol tišal, ampak mora zemljo tudi na straneh lepo gladko in čisto rezati.

Lopata, ki jo podoba 4. kaže, se imenuje žlebata lopata (Hohlgrabscheite), s ktero se naj zadnje reže, ko je bil graben poprej s posebno zakrivljeno lopato počeden.

Zraven lopat je treba še druzega orodja.

Pod. 5. Pod. 6. Pod. 7.

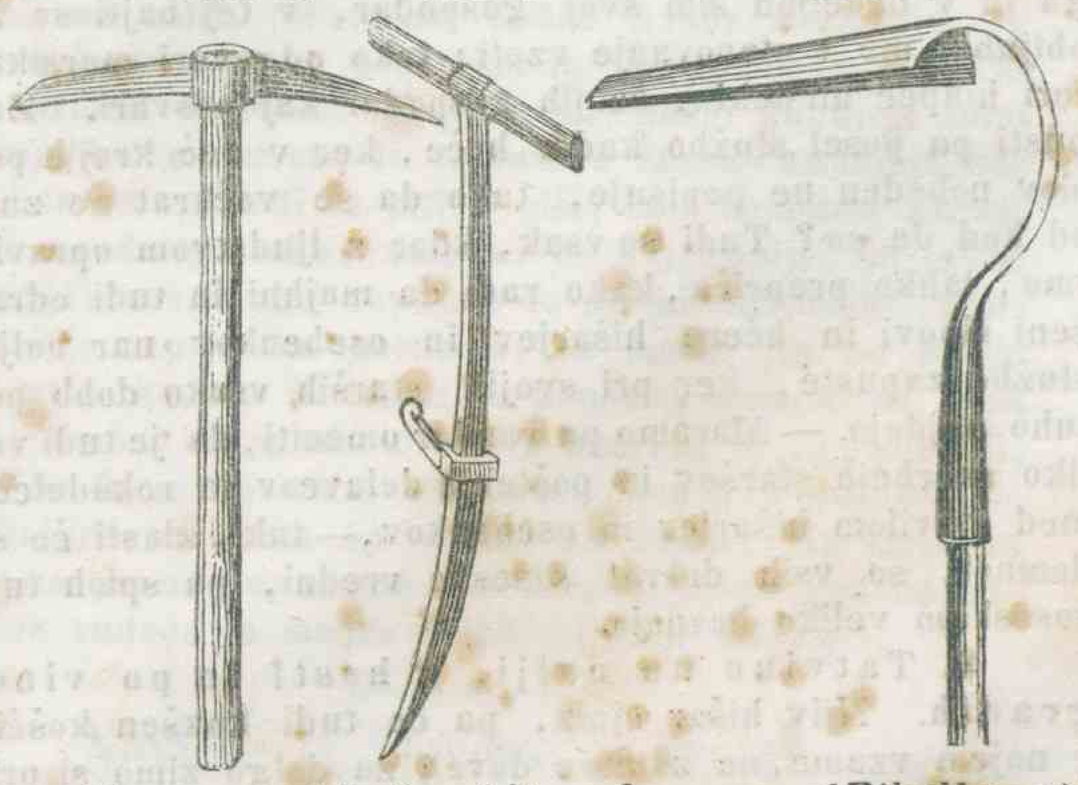

Na podobi 5. vidimo kramp (Pikelhaue), kteri se potrebuje, če je spodnja zemlja bolj kamnitna, da se ž njim terdina razruši.

Če pa so v spodnji zemlji veliki kamni, je posebno dobro tisto orodje, ki ga podoba 6. kaže in se stopni cepín (Fusspikel) imenuje.

Podoba 7. nam kaže žlebato matiko (Rinnhacke), s ktero se izrezana zemlja iz dna meče.

(Dalje sledí.)

*) Podobe tega orodja nam je, kakor smo že omenili, slavna česka kmetijska družba prijazno posodila; kdor pa želí tako orodje vidíti, naj ga gré na vert kmetijske družbe na Poljane v Ljubljani ogledovat; prišlo je po sporočilu prečastitega našega predsednika gosp. Terpinca naravnost iz Londona; je tedaj izvirno angleško. Vred.

Župani glejte kaj delate!

Od dne do dne se več revežev, tedej tudi nezadovoljnih ljudi vidi.

Ne govorim od tistih, kteri kruha prosijo od hiše do hiše gredé; tacih nikoli ni manjkalo; še menj mislim na ubozega kmeta, kterega ravno zdaj za poredoma slabi letni pridelki in velike davšine zlo občutljivo zadevajo: le nekterih oséb v soseskah hočem omeniti, ktere bi sčasoma celi deželi utegnile nadležne biti, kakor so zdaj pokora svojim sosedom.

In to so tako zvani hišniki na deželi (kajžarji), kteri pod milim Bogom nič nimajo, zunaj majhne bajtice. V nekterih vaseh njih število ni veliko manje, kakor pravih posestnikov. Kakor gobe ponoči hitro izrastejo, tako se v hipu semtertje vzdigajo hišiče. Posebno se je pa njih število množiti jelo od tiste dobe, kar so nove županije osnovane. (To pa le terdim od nekterih županij na Dolenjskem). Močen hlapec, ki si je ene majhne krajcarje prislužil, kupi od kmeta košček verta, napravi hišico, v kteri se človek še skloniti nemore, si poiše ženske, in njo in samega sebe v revšino zakopa. Voják pride domú, in misleči, da bo bolj gotovo doma ostal, naleti na sleparje, ktere lažnive prošnje za njega zmažejo, kako bo namreč svoje stanje zboljšal, tirja od svojih staršev svoj del, napravi bajtico, ali pa kako podertijo kupi, vkani premalo pazljivo deželsko gosposko in vojaško predstojništvo, dobí privoljenje, in dva tedna po poroki se že za ušesom praska. Pa tudi potepuhi (in takih ni malo, obojnega spola) se večkrat priklatijo, ostanejo v soseski, kakor dolgo jim je drago, in njihče jih ne vpraša, po kakem poslu so prišli? Služba takim ne diši, delajo le včasi na videz, v kerčmah se pogosto vidijo, — zahajajo večidel v kako bajto.

In kaj izvira iz tega?

1. Pomanjkanje poslov. So kraji, v kterih se prav veliko hišarjev najde, in prav teško boš posla iz domačega kraja dobil, in le redik je, da bi pridno delati hotel. „Kaj bom služil, raji bom k temu ali unemu za težaka hodil; več zaslužim, nobeden me ne krega in v nedeljah sim svoj gospodar, v tej bajti so že obljubili me v stanovanje vzeti; tako odgovori marsikateri hlapec ali dekla, če jih gospodar kaj posvari. Zapusti pa posel službo kadar hoče, ker v več krajih poslov nobeden ne popisuje, tako da se večkrat ne zna, od kod da so? Tudi se vsak, kdor z ljudstvom opraviti ima, lahko prepriča, kako radi da majhni in tudi odrašeni sinovi in hčere hišarjev in osebenkov nar boljši službe zapusté, ker pri svojih starših vsako dobo potuho najdejo. — Moramo pa vendar omeniti, da je tudi veliko skerbnih staršev in poštenih delavcov in rokodelcov med številom hišarjev in osebenkov, — taki, zlasti če so domači, so vsih dobrot soseske vredni, pa sploh tudi soseskam veliko hasnejo.

2. Tatvine na polji, v hosti in po vinogradih. Njiv hišar nima, pa če tudi kakšen koščik v najem vzame, ne zamore dovelj za dolgo zimo si pridelati; kar sproti zasluži, večidel sprot potrosi. Poglej pa v jeseni v njegovo borno bajtico in najdel boš obilno koruze, krompirja i. t. d. Od kod to pride, je po njivah prav očitno zapisano. Svinče in kokoš takih imajo pa povsod pravico. — Najdejo se kraji, kjer je silno hudo za derva. Vsaka ščepica je pobrana, na tleh se nič ne najde. Kmetje jih s teškim trudom iz grajšinskih gojzdov, kjer so poprej dervašnje imeli, dobé. Pičlo se jim odkazujejo, prav varčno so prisiljeni ž njimi ravnati. Hišarji pa so primorani (ne rečem preveč) derva krasti, brez kterih živeti ne morejo. Zaslužiti in kupiti jih niso v stanu, tedaj, ker se tudi sprositi ne dajo, kaj hočejo? Kdor pa krade, nima časa škode varovati, in tako se bojo še ostanjki poprejšnih gojzdov zaterli, ker vse njim pretí. Kdor je tedaj privolil hišo napraviti, je na tihem tudi privolil derva krasti. — Poglejmo po vinogradih. Marsikdo, in večidel brez nar manjši potrebe, polovíco svojega hrama v prebivališe spremení, ali pa, naj se tudi sosedje in mejaši ustavjajo kar jim je mogoče, z dovoljenjem gosposke v sredi vinogradov kajžico naredí, po vinogradih škodo dela, in iz majhnega vinograda velik sod napolniti vé.

(Konec sledí.)

Starozgodovinski pomenki.

Kaj pomeni imé „Panonia“?

Razložil Davorin Terstenjak.

Iz rokopisa: »Kdo so bili Noričani in Panonci, Kelti ali Slovenci?«

(Dalje.)

Med rekami panonskimi samo jedne hočem tukaj omeniti. Jornandes *(Get. c. 52.)* omeni neke reke „Scarniunga“ in „Aqua nigra“. Al to ni samo ena reka, in „Scarniunga“ je popačena Čarnjuga, černa voda, aqua nigra. Mi smo vidili na rimskih kamnih, da se je *ér* pri starih Slovencih zmiraj kakor *ar* izgovarjalo, tedaj čarn, ne pa črn, in *sc* je veljalo v starohorvatskem pravopisu zmiraj za *č*. Beseda Čarnjuga, Črnjuga še živí v ustih naroda slovenskega, in pomeni kakošno žensko ali žival černe barve.

Da je lacus „Pelso“ popačeno pleso, kar v ruskem jeziku sosebno pomeni jezero, je že visokoučeni Šafařik dokazal. *(Slovanske starožitnosti §. 11. cap. 9.)*

Iz običajev naroda panonskega tukej samo omenim, da so stari Panonci ječmen in proso posebno radi sejali in iz ječmena posebno pijačo „sabaia“ varili. *(Glej Dio Cass. XLIX. 36. in moj spis o Ambidravih).* Tudi iz tega običaja se spozna hitro indička sorodnost slovenskih Panoncov, ker tudi v Indii, kakor Dapper piše *(Asia. str. 6.)*, ječmen, rižkašo in turšico naj raji sejejo. „Rabili so stari Slaveni za živež proso“, piše Leo Sapiens *(C. 18.)*, ravno tako pravi Maurici *(Stratagema II. c. 5.)*; in slovaška prislovica: „kaša mat naša“ *) gre od ust do ust.

Že gerčki in latinski spisatelji so se trudili spoznati pomen imena „Panonia“. Tako je Dio Cassi *(XLIX. 36.)* mislil, da je Panonia dobila imé po nekakšnem oblačilu „pannus“, ktero so stari Panonci nosili. Besede Dio Cassiove se tako glasijo: „Nach meiner Statthalterschaft *(Dio Cass. XLIX. 36, prestavek dr. Leonh. Tafola)* in Afrika wurde ich nämlich über Dalmatien, wo früher auch mein Vater Statthalter war, und über Oberpannonien gesetzt, so, dass ich von ihren Verhältnissen auf's genaueste unterrichtet bin. Sie heissen aber Pannonier, weil sie ihre mit Aermeln versehenen Kleider aus Stoffen, die sie nach ihrer Landessitte zuschneiden und panni (Bann) nennen, zusammennähen.“ — Po mojih mislih oblačilo „pan“, „ban“ ni drugo, kakor dnešnji gaban, kaban, po pomanjšavni besedi kabanica, pomagjareno in ponemčeno Kepenjek. Je pa gaban do pet dolgo iz haline (Wollstof) sošito oblačilo podobno plajšu po stari šegi, ktero še štajerski Slovenci kraj ogerske in horvatske meje, horvatski kmetje in slovaški platničkarji nosijo. Bode mi kdor morebiti rekel: da Dio Cassi piše pan, ne pa ban, ali kaban — gaban. Temu odgovorim na pervi pomislik, da je dnešnje mehko *b* se v staroslovenskem kakor terdo *p* izgovarjalo, postavim: por, novoslovensko bor. Beseda „por“ je tudi sanskritska, in pomeni boriti, kämpfen; zato najdemo imé horvatskega vojvoda Porin *(Šafarik starožit. pag. 286.)* in

*) Tudi na gorenskem Krajnskem znana. Vred.

v severnoslavenskem narečju ravno to ime Boris, par sanskritski horvorragen, in borel slovenski in slovaški ein hervorragender Fels. Na drugi pomislik, da Dio piše pan mesto kapan, odgovorimo sledeče: V ustih slovenskega naroda na ogerski meji sim večkrat to oblačilo slišal imenovati ban. Slovka *ka* je poznejši predstavek, kakor se to v drugih slovenskih besedah večkrat najde, postavim: luža in kaluža, palus, Sumpf, Pfütze, — bor in tabor, vel in vocabulis obscoenis kur (diminut. kurec) in makur, phallus, kurda in cakurda, vulva, futa in cafuta; primeri nemško Litz in Antlitz. Tako je tudi iz ban postalo kaban in gaban. Da latinska beseda pannus, Tuch, ni latinska, temoč staroitalska, terdi vsak dober latinsk slovničar. Scheller ima pri besedi pannus pristavek apice, to je apulski.

Ali Dio Cassi je na to izpeljanje imena Panonie sam malo porajtal in sam si zmislil, kar hitro vidimo iz sledečih redkov: „So heissen sie, mögen sie nun aus diesem oder anderm Grunde so genannt werden; einige Griechen nannten si aber irrthümlich Päonier, was allerdings ein alter Name ist, der sich aber nicht hier findet, sondern einer Völkerschaft zukommt, die in der Gegend des Berges Rhodope neben dem jetzigen Macedonien bis zum Meere wohnt, wesshalb ich denn jene Päonier, diese aber, wie sie unter sich selbst und bei den Römern heissen, Panonier nennen werde“. *(Dio Cassi v omenjeni knjigi.)*

Učenim jezikoslovcem in povestničarom predložím tukej za razsodbo svoje mnenje, in ker je reč važna za vterjenje stare dogodivščine, se smem nadjati, da je ne bodo prezirali.

Jez ime „Panonia“ izvodim iz sanskritske besede „pan“, kar se velí kupiti, kupčevati, teržiti, handeln, unterhandeln, panas, Geschäft. *(Eichhoff str. 236.)*, tedaj bi bili Panonci toliko kot kupci, tergovci.

V mojih mislih me poterdi ta okolščina, ker na noričkih in panonskih rimskoslovenskih kamnih najdem lastno ime Panamus [1]. Panama, Pananica filia *(Muhar Gesch. der Stei. I. 412)*. Na drugih kamnih pa sila dostikrat ime Cupitius, Cupitianus *(Muchar ravno ondi str. 356.)* in pa latinsko Mercator. C. Bothio Mercator. Edilicio Bothia Saxami Fil. *(Ankershofen Gesch. Kärnth. V. 627)*.

Panamus bi tedaj bilo indičko, Cupitius [2] slovensko ime, Mercator pa prestavek sanskritsko slovenskega. Toto ime se je Panoncom tudi po resnici pridjalo, ker njihovo kupčijstvo ni samo že ob času Rimljanov slovelo, temoč tudi še dnešnji den na Savi, Kupi, Dravi in v obojem Primorju slovenskem in horvatskem, lepo cvetè. Vellej Paterkul *(L. II. c. 110.)* piše, da ko so pod Augustom Panonci premagani bili, se je v tem nesrečnem boju dosti ljudí pokončalo („trucidati sunt negotiatores“), — Herodian *(LVIII. stran 371)* pravi od starega Ogleja: „Ex quo factum .... ut magna vis mercatorum eam frequentaret“; — ravno tako hvali barantijo panonsko Plini *(Lib. XXI. c. 7.)*, Tacit *(Annal. lib. II.)*, Solin *(Polyhist. c. 22.)* itd. (Konec sledí.)

[1] Muhar Gesch. der Steierm. I. 387.

[2] Rodovine Kupic še se najdejo na Štajarskem, Panič, Panian, na Horvatskem; tudi dve rodovini poznam z imenom Panam, iz kterih je nemška kancelija napravila Bauman!

Življenje v Carigradu.

(Dalje.)

Že na zgodnje jutro se zbirajo na tergu prodajavci in prodajavke, ki ponujajo zelenje, sladko mleko, sladko vodo, sladkorno vodo, salato, maslo, med, satovje, vosek, in ti ponujajo svoje stvarí memo hodečim, da človeku ušesa glušé, tako se derejo. Zdaj se na vse strani kupčuje, prodaja in kupuje. Eni kupujejo in pijejo kavo, drugi sladoled, tretji ribe, četerti jagnjetino, peti kruh itd. Že tudi hodijo patrole turških vojakov po ulicah, vsi sami Turci bradači s puškami in jatagani. Eni odgrejo, drugi pridejo, eni v mesto od luke, drugi iz mesta k luki. Tù srečaš trumo mornarjev v mesto idočih, da kupijo, kar je komu treba; drugi hité iz mesta k morju, kjer jih čakajo ladje. Razlega se po ulicah krik nebrojnih vekačev; na vsakem voglu se čuje iz vsega gerla krik: „Zajterk za dvé pari! sladke pitvíne! češnovce (baglamače)! maslenke! leda! sladoleda! medice! limon! mleka! sira! oljik! orehov! smokov! laškega pšena! luka! lubenic! dateljnov! jajic! pišet! fazanov! rac! češinj! višinj! češpelj! in kdo bi vse našteti zamogel, kar se tù ponuja; kdo li bi zamogel popisati, kako se vekači tù obnašajo v šumu, vpitju, kričanju, hrumu, ropotu, smehu človeškem in peketanju in razgetanju konjskem! Tù zapazi človek nekoliko turških žen, ki najmejo čolnič se na aziaški breg prepeljati, ki je prekrasen, poln naj mikavniših zagradov, kjer so rožni verti eden pri druzem, kakor na nit nabrano zernje biserov in koralj; kjer je gaj pri gaju, dobrava pri dobravi; kjer so mikavne berda pokrite z večnim zelenjem, kjer bistri potoki z obilno vodo namakajo cvetne poljane.

Ondi spet na ulicah se pokaže kaka odlična gospá v pokriti kočíi, ktero arapi k vodotoču peljejo, da ide v vert zunej mesta; ljudstvo se iz pota ogne, in černci groze z ognjenimi očmí vsacemu, ki se ne ogne.

Spet od druge strani se vozi druga Turkinja po vodotoču v svoji šajki, okinčani z rumenim lošjem; bele in černe sužnje stojé krog nje pripravljene kakor napete puške ji streči, in kar ji le v očesu zaznajo, ji urno storé.

Ondi plavajo ladje, ondi jondole, ondi šajke, ondi spet čamci, čolni, tumbasi in se srečujejo in švigajo eden mem druzega kakor ribe v vodi.

Po ulicah gomazi ljudstvo kakor mravlje po mravljišču, peš, na konjih, na vozovih, na mezgih, na velbludih, na oslih. Siromaki hodijo kakor zamorejo, v društvu in samci, ali premožni in visoki nikjer in nikoli brez spremstva. Prosti ljudjé in siromašni kupujejo sami za svoje hišne potrebe in te turške ženske kupujejo, kar jim je treba za jesti in piti v hiši; bolj imenitne Turkinje pa ne delajo tako, ampak, če kaj kupijo, je le za sladkanje; vse drugo kupujejo le moški služabniki. Ženske hodijo s pokritim obrazom, in moški jih ne smejo pogledati, ker to bi razžalilo ženske, ampak ko mož žensko sreča, mora očí k zemlji oberniti in iti svojo pot, kakor da bi je ne vidil. Navadno nosijo Turkinje zelene haljine in obute so v rumene šolne, Gerkinje in Armenke pa nosijo tamne, modre in tamno rudeče haljine, in rudeče in modre šolne. (Dalje sledí.)

Novičar iz slovenskih krajev.

Iz Tersta. Mikalo bo gotovo marsikoga zvediti, kako je tekla kupčija v letu 1852 v Terstu. Iz vradnih naznanil zvémo v tem toliko, da se je razun drugih rečí prodalo 126.800 starov ovsa, 704.400 st. pšenice, 1,015.000 st. turšice, 29.000 st. ječmena in 180.000 st. rèží; potem rajža 101.000 centov, civeb 185.100 centov, paprike 9000 centov, mandeljnov 16.970 centov, rafiniranega cukra 578.600 centov, kave 103.000 centov, smokev 48.900 sodov, in pomoranč 19.800 sodov. — Unidan je naš civilni in vojaški poglavar povabil častnike c. k. armade in c. k. vradnike v Benetke, ktere je Llojdovo društvo na dvéh parobrodih sèm ter tjè brez plačila prepeljalo. Bila je namreč 24. t. m. v

Benetkah velika slovesnost, ker se je velika, ravno dokončana cesarska vojaška barka „Schwarzenberg“ v morje spustila. Ljudjé, ki so zvedeni v barkostavbi, pravijo, da je ona pravo mojstersko delo, kakoršnih imajo druge na morju sloveče deržave le malo.

Neverjeli bi vi na Krajnskem, da se tukaj tudi s snegom kupčuje, da se sneg prodaja; in vendar je tako. Turške barke so ga dokaj naložile, kterega so Krašovci iz Krasa navozili. Tako pride človeku vsaka reč v dobro.

Iz Dervanje na Štaj. Č. Hvala Bogu, da smo prestali predolgo zimo: nikdar nam ne bo iz spomina prišel čez 3 čevlje debel sneg ob vuzmi (veliki noči)! Tudi sv. Juri, kteremu navadno mila narava zeleno suknjo obleče, bi bil letos skoraj v beli opravi. Žita so vendar, razun malih rumenih goljav, lepe viditi; sadja in vina si obilo obečamo, sadonosno drevje s preobilnimi cvetnimi popki nasajeno se raduje sedaj dobrotljive sončne gorkote; tertni les je lep, čverst; škoda le, da veliki posestniki so skoraj obupali, svoje goríce okopati. Kar se je letos celò pogostoma pripetilo, so bile nenavadne pogreze zemljiš; od počasi kopnečega snega se je namreč zemlja tako napila, da je mnogo vinogradov, njiv in gojzdov se razplezlo ali pogreznulo v veliko škodo posestnikom. Čudno je bilo viditi, ko neki kmet svojega konja napajat spustí, — v tem hipu se vterga cela gomila in letí s konjem vred navzdol, da so ga komaj rešili.

Od Maribora 5 ur proti izhodu v slovenskih gorícah je lepa blagoslovljena dolínica, v ktero priteka potok Dervanja, izviraje blizo že zdavno minulega grada Dervajnskega. V tej prekrasni dolínici stojí na podnožju majhnega hriba neka starodavna zala cerkvica sv. Benedikta, posvečena leta 853, gotovo tedaj ena naj starejih na Štajarskem. Dočakali smo vesele jezeroletne godovne slovesnosti, ktera se bo pričela v nedeljo po sv. Telovem, pa se bo večidel obhajala v prostorniši podfarni cerkvi sv. 3 kraljev, kjer bojo tudi nove orglje Bilihove pervokrat zapele.

Ker se „Novíce“ tudi v naših slovenskih gorícah pogosto čitajo, bi ne bilo brez dobrega nasledka, ako bi enkrat tisto mazačinjo Mico Žigertovo, sploh Kikarco zvano, pri Štanavfu blizo Radgone, v misel vzele in ljudstvu razodele njeno početje. To žlobudravo babelo čislajo babjoverci, da je kaj, — dohtarca jim je, da ji ni para, za vse bolezni človeške in živinske; rèči se smé od nje, da nosi dva dohtarska klobuka na svoji prekanjeni glavi! Ima scer le dvé mazili, eno nareja iz masla, kterega mora vsak prnesti, in drugo iz ocvertega luka, zmes pobarva s kako barvo, zraven pa dá še neko zelšnato vodo piti — in s tem slepari neumne ljudí. Sleparica ni neumna, ker v svojo mavho loví tiče, ki se na limance vsedajo! Ker se pa na svetu dostikrat primeri, da se kaj zgodí, česar bi nihče mislil ne bil, tako se tudi naključi, da se vselej ktera oseba ozdravi, naj jemlje smolo ali pasjo mast, gabez ali čmeriko, meto ali voženk; in od takih naključb izvira slava Kikarce pri babjovercih. Povém bravcem le, kako je nekemu kmetiču kilo vračila: z eno mažo se je možiček moral po herbtu mazati, da bi čevo k ledju potegnilo, — z drugo pa po trebuhu, da bi nova mrenica zrasla! Al čeva so bile svojeglavne: se niso hotle k ledju potegniti, — mrenica pa je mermrala, da ne more rasti. Svojo mošnjo si babura polni, — kile pa ostanejo kile. In tako tudi druge bolezni. Enkrat je bila Kikarca h kmečki deklici poklicana; že zunaj hiše voha „prônt“, tej ni pomagati več — je rekla. Pa ni bilo „prônta“ ne nevarnosti, — deklica je zdrava in vesela. Sramota človeka obíde, viditi, da je še toliko neumnih ljudí na svetu, ki res mislijo, da je za toliko težavno zdravniško vednost in veliko učenost vsak cigan in vsaka ciganka dobra, če le zna ljudí sleparíti. Bog daj norcom pamet!

Novičar iz mnogih krajev.

Presvitli cesar je dovolil, da tista imenitna znajdba, po kteri se zamore vsaka stvar sama po sebi natiskovati (Naturselbstdruck) in od ktere smo v našem listu že več govorili, smé v občno rabo priti, brez da bi bila omejena kakor druge znajdbe le na edíno pravíco znajdenika. Znajdenika: gosp. Auer, vodja deržavne tiskarnice na Dunaji, in faktor te tiskarnice, Worring, sta prejela v znamnje velike važnosti te znajdbe cesarske poslavila. — 29. aprila je presvitli cesar že poskusil peljati se po novi železnici čez goro Semering (med Estrajhom in Štajarskem) od kolodvora v Glognici do postaje v Bayerbach-u; 12 minut je vožnja terpela. — Izgotovljena osnova nove postave za zakonstvo je za poterjenje tistih rečí, ktere cerkveno oblast zadevajo, že šla v Rim. — Sveti oče papež je poslal našemu cesarju zahvalno pismo za pripomoč kristianom v Turčíi. — Cesarske politične gosposke so prejele ukaz skerbeti, da vsak iz delavnišnice izpušen spokorjenec dobí delo, in če bi ravno druzega dela ne bilo, naj se mu nakloni delo na cesarske stroške; za tega voljo bojo vsi izpušeni spokorjenci okrajnim (kantonskim) gosposkam izročevani. — Sliši se, da železnica iz Postojne v Reko je že cesarsko poterjenje dobila; govorí se pa tudi, da ta Reška železnica ima še pred Teržaško dodelana biti, — kar pa ni verjetno. — Fabriko za smodník (pulver) v Lambrati na Laškem (v Lombardii) bojo zaperli, namesto te pa novo smodnišnico blizo Kamnika na Gorenskem, kjer so sedaj Andrioli-tove fužine bile, začeli. — Od 1. majnika so ojstre pokorivne postave v Milanu nekoliko polajšane. — V Reški županíi so nadloge po slabi letini in druzih nesrečah take, da banska vlada kliče na pomoč Horvate in Slavonce: naj pomagajo svojim bratom, sicer mora veliko družin in celò sosesk glada (lakote) poginiti. — Iz Ogerskega se slišijo vesele novíce zavolj sadja in žita; tudi terta ne more bolje biti. — Iz Angleškega (Englendarskega) se je v letu 1852 v naše cesarstvo vpeljalo pavole za 2,720.090 fl., pavolnate preje za 1,628.430 fl., mašin za 239.990 fl., volnatega blaga za 441.570 fl. — Za gotovo se sliši, da je Rusovska vlada zavolj božjega groba dosegla, kar je želela, -- francoska vlada se je vdala. Drugi terjatvi Rusa pa, da bi namreč patriarh, kteremu imajo vsi staroverci v verskih rečéh podložni biti, po volji ruske vlade mogel biti, se ustavlja Turk na vso moč; al mu bo obveljalo, se še ne vé.

Milodari za Brašlovčane.

(Dalje.) Gosp. dr. Ernest žl. Lehman, c. k. derž. pravdnika namestnik, 2 gold., gosp. Rautner, c. k. katast. cenit. inšpektor, 2 gold., gosp. Anton Galle, vlastnik Bisterške grajšine, 5 gold., gosp. Prim Hudovernik, tergovec, 1 gold., gosp. dr. Ahačič 2 gold., gosp. Jan. Mühleisen, tergovec, 2 gold., gosp. Jož. Schreyer, tergovec, 2 gold., gosp. Matevž Finc, mestni zdravnik, 1 gold., gosp. Jožef Kos, c. k. kresijski zdravnik, 1 gold., gosp. dr. Zhuber, vodja Ljublj. bolnišnice, 2 gold., gosp. Ignaci Guselli, c. k. sod. asesor, 1 gold., gosp. Treo, zidarski mojster 1 gold., gosp. B. B. 1 gold., gosp. Čibašek Anton, fajmošter v Škocianu, 2 gold. — V vsem skupej 115 gold.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*